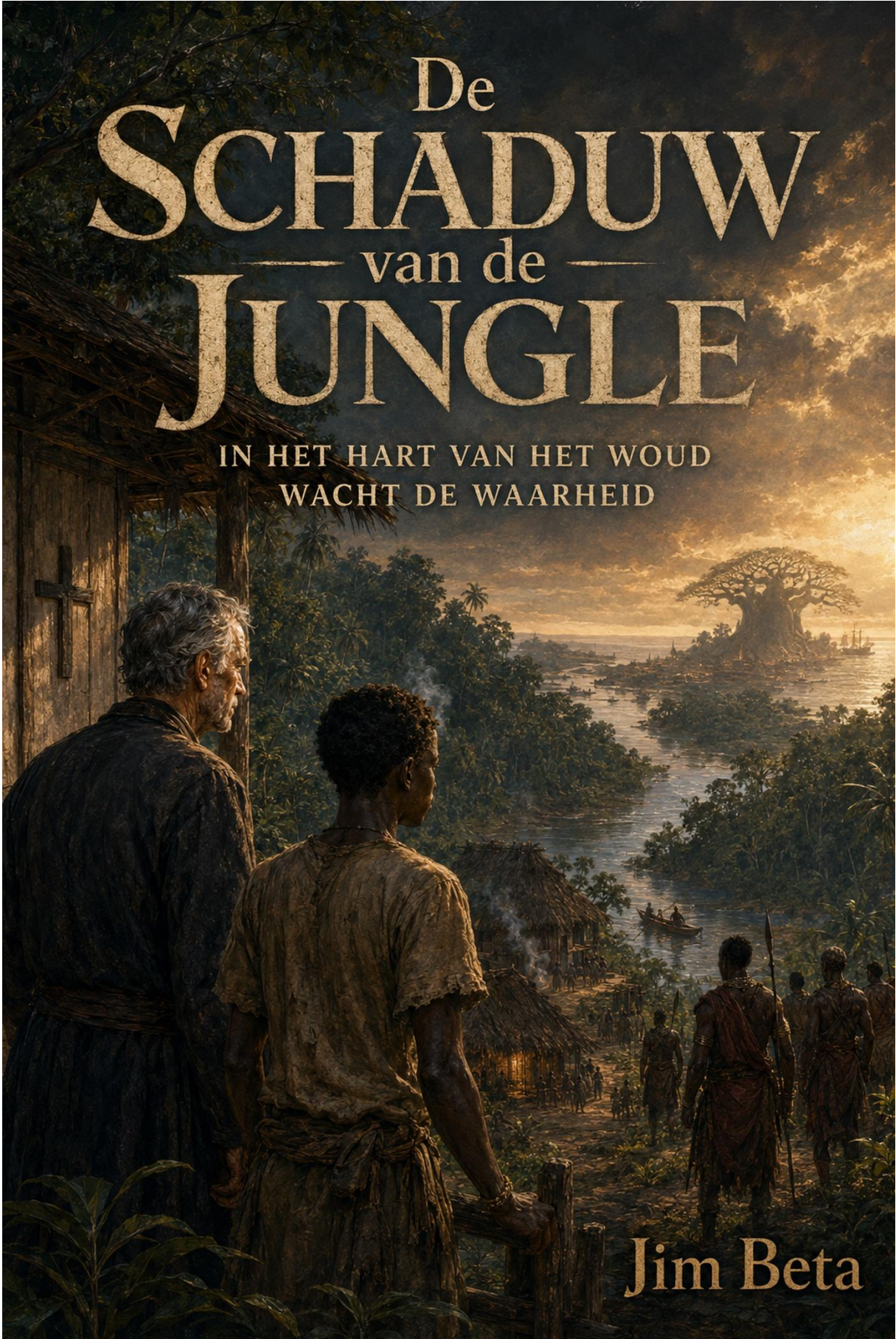

De SCHADUW — van de — JUNGLE

IN HET HART VAN HET WOUD
WACHT DE WAARHEID

Jim Beta

Aan de rand van het Centraal-Afrikaanse woud probeert pater Matthias samen met de jonge Kofi een kwetsbare gemeenschap te beschermen. Wanneer gewapende mannen voedsel en medicijnen opeisen, besluit Matthias de bron van de dreiging te zoeken. Zijn reis voert hem dieper de jungle in, langs dorpen vol angst, geheimen en verdwenen sporen.

De Schaduw van de Jungle

Hoofdstuk 1 — Licht aan de rand van het woud

De zon was nog niet boven de bomen verschenen toen pater Matthias wakker werd van het zachte ritselen van bladeren tegen het dak van de missiepost. De ochtend kwam langzaam in dit deel van Centraal-Afrika. Eerst verscheen er een bleke streep tussen de stammen, daarna begonnen de vogels en ten slotte drong het licht door de openingen in de houten luiken.

Matthias bleef nog even op zijn smalle bed zitten. Zijn rug protesteerde toen hij rechtop kwam. De jaren in de missiepost hadden hun sporen achtergelaten. Zijn handen waren ruw geworden van het bouwen en verzorgen, zijn gezicht mager door de hitte en zijn korte haar steeds grijzer. Alleen zijn ogen waren nauwelijks veranderd. Ze stonden nog altijd helder en opmerkzaam, al droegen ze de vermoeidheid van alles wat hij had gezien.

Hij sloeg een eenvoudige donkere mantel om zijn schouders, knielde voor het kleine houten kruis aan de muur en begon te bidden.

Niet om veiligheid.

Niet om gemak.

Alleen om de kracht om die dag te doen wat nodig was.

Buiten kwam het dorp tot leven. Vrouwen maakten vuur tussen stenen, kinderen liepen met aardewerken kruiken naar de rivier en ergens kraaide een magere haan alsof hij persoonlijk verantwoordelijk was voor het aanbreken van de ochtend. Dunne rookpluimen stegen op tussen de lage hutten en bleven hangen onder het bladerdak.

De missiepost stond aan de rand van het dorp, waar de open vlakte overging in dicht woud. Het gebouw was eenvoudig opgetrokken uit hout, leem en een dak van gedroogde bladeren. De voorste ruimte diende overdag als klaslokaal. Achter een gordijn bevonden zich twee bedden voor zieken. Daarnaast lagen een kleine opslagruimte, een keuken en Matthias' sobere slaapvertrek.

De planken aan de muren bogen door onder oude boeken, glazen potjes, verbanden en halflege doosjes medicijnen. Sommige boeken waren zo versleten dat Kofi de ruggen had moeten verstevigen.

Toen Matthias naar buiten stapte, zat de jongen al voor de deur.

Kofi hield een gebroken houten kruk tussen zijn knieën. Met een mes sneed hij voorzichtig een nieuw verbindingsstuk uit een tak. Hij was zeventien, maar wanneer hij geconcentreerd werkte, leek hij ouder. Zijn donkere ogen bewogen voortdurend: van zijn handen naar de rand van het dorp, van de jungle naar de mannen die bij de waterput stonden.

Aan zijn pols droeg hij een gevlochten armband. Het was een van de weinige dingen die hij nog van zijn familie bezat.

"Je bent vroeg," zei Matthias.

Kofi keek op. "U ook."

"Ik woon naast je."

"Dat maakt u nog niet snel."

Matthias glimlachte. De jongen sprak met steeds meer zelfvertrouwen tegen hem. Toen Kofi jaren eerder naar de missiepost was gebracht, had hij nauwelijks een woord gezegd. Zijn familie was tijdens een rooftocht verdwenen. Niemand wist of ze waren gevlucht, gevangengenomen of omgekomen.

Matthias had hem eten gegeven, een bed aangeboden en vooral geen vragen gesteld waarop de jongen geen antwoord kon geven. Langzaam was Kofi gebleven. Eerst uit noodzaak, later uit trouw.

"De kruk van Mama Abena?" vroeg Matthias.

Kofi knikte. "Ze zegt dat ze zonder kruk sneller kan lopen."

"Dat geloof je toch niet?"

"Nee. Daarom maak ik hem stevig."

Uit het dorp klonk plots geroep. Twee kinderen kwamen naar de missiepost rennen. Tussen hen in ondersteunden ze een oude man die zichtbaar moeite had met ademen. Matthias zette onmiddellijk zijn tas op tafel en wenkte hen naar binnen.

De ochtend ging over in de middag zonder dat hij het merkte.

Hij verzorgde een ontstoken wond, gaf koortsmedicijn aan een klein meisje en legde aan drie jongens uit hoe letters samen woorden vormden. Kofi vertaalde waar nodig en hield ondertussen de voorraad bij. Van sommige medicijnen waren nog maar enkele doses over.

“De kinine is bijna op,” zei Kofi.

“En het verband?”

“Ook.”

“Meel?”

“Nog voor drie dagen. Misschien vier als iedereen doet alsof hij geen honger heeft.”

Matthias keek naar de planken. De laatste levering was weken geleden aangekomen. De handelaren aan de rivier hadden beweerd dat de route onveilig was. Matthias vermoedde dat zij vooral wachtten tot de prijzen verder stegen.

In de namiddag verschenen er drie mannen aan de rand van het dorp.

Het gesprek op het plein viel stil.

Ze droegen beschilderingen op hun gezichten en stoffen banden rond hun bovenarmen. Een van hen had een geweer over zijn schouder. De andere twee droegen speren. Hun houding was niet gehaast, maar juist dat maakte hun komst dreigend. Ze wisten dat niemand hen zou tegenhouden.

Kofi stond onmiddellijk op.

“Blijf hier,” zei Matthias.

“U kunt niet alleen—”

“Ik zei niet dat je weg moest gaan. Alleen dat je hier moet blijven.”

Matthias liep de mannen tegemoet. Hij hield zijn handen zichtbaar naast zijn lichaam.

De voorste man wees naar de missiepost. “Voedsel.”

“We hebben weinig.”

“Medicijnen.”

“Die zijn voor zieken.”

De man trok zijn mondhoek op. “Iedereen wordt ziek.”

“Wie heeft jullie gestuurd?”

De twee andere mannen keken elkaar aan. De leider deed een stap naar voren en legde een hand op het gevest van zijn mes.

“Voedsel,” herhaalde hij. “Medicijnen. Morgen.”

“En als ik weiger?”

De man keek langs Matthias heen naar de kinderen die zich achter de deur van de missiepost hadden verzameld.

“Dan komen we halen wat we nodig hebben.”

Ze draaiden zich om en verdwenen even rustig als ze gekomen waren tussen de bomen.

Pas toen zij uit het zicht waren, begon het dorp opnieuw te ademen.

Die avond zat Matthias voor de missiepost. De lucht kleurde rood boven het woud. Muggen dansten in het laatste zonlicht en in de verte riep een nachtvogel.

Kofi zat naast hem met een stuk houtskool en een oud vel papier. Hij tekende de rivier, de paden en de dorpen die hij kende. Kaarten fascineerden hem. Matthias had hem ooit een vergeelde atlas laten zien en sindsdien probeerde Kofi de hele wereld in lijnen vast te leggen.

“Dit zijn geen gewone dorpelingen,” zei Matthias.

Kofi keek niet op. “Dat weet iedereen.”

“Ze worden gestuurd.”

“Ook dat weet iedereen.”

“Maar niemand zegt door wie.”

Nu legde Kofi zijn houtskool neer. “Misschien omdat mensen die het zeggen verdwijnen.”

De pater keek naar de donkere rand van de jungle. “De bedreigingen worden erger. Eerst kwamen ze eens per maand. Toen iedere week. Nu staan ze om de paar dagen hier.”

“Geef hun wat meel.”

“En wanneer het meel op is?”

“Dan geven we iets anders.”

“En wanneer alles op is?”

Kofi zweeg.

Matthias boog zich over de kaart. De jongen had verschillende dorpen getekend, verbonden door dunne paden. In het westen kronkelde een brede rivier. Daarachter had hij slechts bomen en een groot vraagteken aangebracht.

“Wat ligt hier?” vroeg Matthias.

“Meer dorpen. De handelsroute. Uiteindelijk de kust.”

“En wie controleert die route?”

Kofi keek hem scherp aan. “U denkt erover om te gaan.”

“Dat heb ik niet gezegd.”

“U kijkt naar een kaart. U trekt uw gezicht alsof u iets onverstandigs gaat doen. Daarna zegt u dat God voor ons zal zorgen.”

Matthias glimlachte flauwtjes. “Je kent mij goed.”

“Daar ben ik niet blij om.”

De pater keek opnieuw naar het westen. “Als we blijven betalen, houdt het nooit op. Iemand moet uitzoeken waar de bevelen vandaan komen.”

“Waarom u?”

“Omdat zij mij kennen. Omdat ik geen handelaar ben, geen soldaat en geen man die komt nemen.”

“Soms maakt dat u juist kwetsbaar.”

“Dat weet ik.”

Kofi pakte het papier en vouwde het haastig dicht. “De jungle is niet alleen bomen. Er zijn groepen die elkaar bevechten, handelaren die mensen laten verdwijnen en dieren die u niet eerst vragen of u een goed mens bent.”

“Ik zal voorzichtig zijn.”

“U bent niet voorzichtig. U loopt naar problemen toe en noemt dat een roeping.”

Matthias keek hem aan. Achter de boosheid zag hij angst.

Niet alleen angst voor de mannen.

Angst om opnieuw iemand te verliezen.

“Ik ga morgenochtend,” zei Matthias.

Kofi sprong overeind. “Dan ga ik mee.”

“Nee.”

“Ik ken de paden.”

“Daarom moet jij hier blijven. De mensen vertrouwen je. Jij kent de medicijnen, de voorraden en de kinderen.”

“Ik kan u beschermen.”

Matthias legde een hand op zijn schouder. “Je beschermt mij door voor hen te zorgen.”

Kofi keek weg. Zijn vingers sloten zich om de armband rond zijn pols.

“En als u niet terugkomt?”

Matthias wilde antwoorden dat hij zou terugkeren. Het zou een geruststellende leugen zijn geweest.

Daarom zei hij: “Dan moet je verdergaan met wat we begonnen zijn.”

Kofi trok zijn schouder onder de hand vandaan en liep de missiepost binnen.

Lang nadat de deur was dichtgevallen, bleef Matthias buiten zitten.

Boven het dorp verschenen de eerste sterren. Achter hem brandde een klein licht in de missiepost. Voor hem lag de jungle als een donkere muur.

Ergens daarachter bevond zich de bron van de angst.

En bij het ochtendlicht zou hij ernaartoe gaan.

Hoofdstuk 2 — Het pad van fluisteringen

Matthias vertrok met weinig bagage.

In zijn tas zaten gedroogd voedsel, een waterfles, verband, een klein mes, twee boeken en een versleten schrift waarin hij namen, gebeurtenissen en medische aantekeningen bijhield. Hij nam ook de kaart van Kofi mee.

De jongen stond bij het begin van het pad. Hij had de hele ochtend nauwelijks gesproken.

“Het westelijke pad splitst na de heuvel,” zei hij. “Neem de linker route. Rechts komt u bij moerassen.”

“Ik zal het onthouden.”

“Na het tweede dorp ligt een oude brug. Steek die niet over wanneer het regent.”

“Goed.”

“En slaap niet onder bomen met lage takken. Daar zitten slangen.”

“Kofi.”

“Wat?”

“Dank je.”

De jongen keek naar zijn sandalen. “Ik heb extra gedroogde vis in uw tas gestopt.”

“Ik dacht al dat die zwaarder was.”

“Kom terug voordat hij beschimmeld is.”

Matthias knikte. Daarna draaide hij zich om en liep het pad op.

Bij de eerste bocht keek hij achterom. Kofi stond nog altijd op dezelfde plek.

Pas toen de bomen Matthias volledig hadden opgeslokt, verdween de jongen uit het zicht.

De hitte werd zwaarder naarmate de ochtend vorderde. Het bladerdak hield het zonlicht tegen, maar niet de vochtigheid. Zijn kleding plakte aan zijn rug en insecten zoemden onophoudelijk rond zijn gezicht.

De jungle was nooit werkelijk stil. Overal klonk geritsel, gekraak of gefluit. Soms zag Matthias een kleine aap tussen de takken verdwijnen. Soms bewoog iets groots door de struiken zonder zich te laten zien.

De grond veranderde voortdurend. Op sommige plaatsen was hij hard en gebarsten. Elders zakten Matthias' sandalen diep in de modder. Lianen hingen tussen de bomen als donkere touwen en wortels staken uit het pad als vallen.

Hij liep urenlang.

Tegen de middag bereikte hij een open plek waar een omgevallen boom over een beek lag. Terwijl hij zijn waterfles vulde, hoorde hij stemmen tussen de bomen.

Matthias bleef roerloos zitten.

Twee mannen verschenen aan de andere kant van het water. Ze droegen manden en keken hem zwijgend aan. Een van hen herkende zijn priesterkleding.

“De missiepost,” zei hij.

Matthias knikte. “Ik zoek de dorpen in het westen.”

“Waarom?”

“Er komen gewapende mannen naar onze gemeenschap. Ik wil weten wie hen stuurt.”

De mannen wisselden een blik.

“Ga terug,” zei de oudste.

“Waarom?”

“Dat is veiliger.”

“Voor wie?”

Geen van beiden antwoordde. Ze liepen verder zonder afscheid te nemen.

Die avond sloep Matthias onder een rotsachtige overhang. Hij maakte een klein vuur en at een deel van Kofi's gedroogde vis. Boven hem ritselden bladeren. In de verte klonk het zware gebrul van een dier.

Hij dacht aan de missiepost.

Waarschijnlijk zat Kofi nu bij het vuur en probeerde hij de jongste kinderen rustig te houden. Misschien deed hij alsof hij niet bezorgd was. Misschien keek hij telkens naar het pad.

Matthias opende zijn schrift.

Hij schreef dat de bedreigingen niet op zichzelf stonden. De mannen in de jungle wisten meer, maar angst hield hun monden gesloten. Daarna noteerde hij de namen van de medicijnen die nodig waren.

Het was een merkwaardige gewoonte, maar hij wilde niet dat zijn reis belangrijker werd dan de mensen die thuis op verband en koortsremmers wachtten.

Voor hij ging slapen, bad hij voor Kofi.

Daarna bad hij voor de mannen die hem bedreigd hadden.

Dat tweede gebed kostte hem meer moeite.

In het eerste dorp sloten de mensen hun deuren zodra hij verscheen.

Een hond blafte vanaf een erf, maar niemand kwam naar buiten. Matthias liep langzaam naar de waterput. Er lag een houten beker naast. Hij dronk, legde de beker terug en riep dat hij geen kwaad kwam doen.

Alleen een kind keek door een opening in een muur.

“Wie stuurt de mannen naar het oosten?” vroeg Matthias.

Een hand trok het kind weg. De opening werd afgesloten.

Hij vertrok zonder antwoord.

In het tweede dorp kreeg hij water van een jonge moeder. Ze liet hem niet binnen en keek voortdurend over zijn schouder.

“Ze nemen voedsel,” zei ze zacht. “Soms mensen.”

“Wie?”

“Ga weg.”

“Waar brengen ze hen naartoe?”

Haar gezicht verstarde.

Een oude man verscheen achter haar en gebaarde dat Matthias moest vertrekken. Niet boos, maar wanhopig.

De pater liep verder.

Het derde dorp lag in een dal tussen twee beboste heuvels. De hutten waren armer dan die bij zijn missiepost. Op verschillende daken zaten gaten en op de akkers groeide nauwelijks iets.

Bij een vuur zat een oude vrouw.

Ze droeg een verbleekte hoofddoek en hield haar trillende handen boven een schaal met graan. Naast haar lagen bundels gedroogde kruiden. Haar gezicht was diep gerimpeld, maar toen Matthias naderde, zag hij hoe scherp haar ogen waren.

“U zoekt de bron,” zei ze.

Matthias knielde bij het vuur. “Welke bron?”

“Van de mannen. Van de angst.”

“Wie stuurt hen?”

De vrouw liet enkele graankorrels door haar vingers glijden.

“De man van de kust.”

“Hoe heet hij?”

“Namen zijn voor vrienden en familie. Wie bang voor hem is, noemt hem alleen zo.”

“Waar vind ik hem?”

“Volg de rivier naar het westen. Waar het water zout begint te ruiken, vindt u zijn schepen.”

Matthias keek naar de lege hutten rond het plein. “Waarom is iedereen binnen?”

“Omdat zijn mannen gisteren kwamen.”

“Wat namen ze mee?”

Mama Nala keek naar het vuur.

“Twee zakken graan. Vier geiten. Drie jonge mannen.”

“Voor werk?”

“Zo noemen handelaren het wanneer mensen geen keuze hebben.”

Matthias voelde zijn maag samentrekken. “Waarom heeft niemand zich verzet?”

“Met welke wapens? Met welke bondgenoten?” Ze keek hem aan. “U draagt geen geweer.”

“Nee.”

“En toch reist u naar hem toe.”

“Iemand moet spreken.”

“Er hebben eerder mensen gesproken.”

“Wat is er met hen gebeurd?”

“Daarom spreken anderen niet meer.”

De vrouw nam een klein leren zakje van de grond en gaf het hem. Er zaten gedroogde bladeren in.

“Voor koorts,” zei ze. “Kauw erop als u begint te rillen.”

“Bent u een genezer?”

“Ik ben oud. Mensen denken dat dit hetzelfde is.”

Matthias glimlachte.

“U lacht nu,” zei Mama Nala. “Maar wanneer u de kust bereikt, zult u begrijpen waarom anderen zwijgen.”

“Bent u nooit bang?”

“Altijd. Moed is niet leven zonder angst. Moed is besluiten dat iets anders belangrijker is.”

Die woorden bleven bij hem toen hij het dorp verliet.

De volgende twee dagen werd het pad zwaarder.

Regen veranderde de grond in modder. Matthias gleed uit op een helling en schaafde zijn arm open. Hij waste de wond bij een beek en bond er verband omheen.

Later ontdekte hij voetsporen op het pad. Veel voetsporen.

Sommige waren van laarzen. Andere van blote voeten.

Ze liepen allemaal in dezelfde richting.

Naar het westen.

Een paar uur later vond hij een gebroken houten hanger in de modder. Het voorwerp was klein en eenvoudig, waarschijnlijk door een kind gemaakt. Hij stopte het in zijn tas.

Tegen zonsondergang bereikte hij een verlaten kampplaats. Er lagen resten van touwen, koude as en een kapotte schaal. In de bast van een boom waren strepen gekrast.

Matthias streek met zijn vingers over de inkervingen.

Hij dacht aan Kofi's familie. Aan de lege plek in het verleden van de jongen. Aan alle mensen die waren verdwenen zonder dat iemand hun namen opschreef.

Hij opende zijn schrift en noteerde de plaats.

Niet omdat hij wist wie hier had gezeten.

Maar omdat hij weigerde te doen alsof er niets was gebeurd.

Die nacht hoorde hij mannen over het pad trekken. Hij doofde zijn vuur en bleef in het donker zitten. Tussen de bomen zag hij fakkels bewegen. Stemmen gaven korte bevelen.

Daarachter klonk geschuifel.

Veel voeten, maar nauwelijks woorden.

Matthias klemde zijn hand om zijn wandelstok. Alles in hem wilde opstaan, roepen en de groep tegenhouden. Maar hij wist dat hij alleen niets kon doen. Als hij nu werd ontdekt, zou hij de kust nooit bereiken.

Hij bleef zitten tot de laatste fakkel verdwenen was.

Daarna boog hij zijn hoofd.

De stilte van zijn gebed voelde zwaarder dan ooit.

Hoofdstuk 3 — De rivier naar het westen

Op de vierde dag bereikte Matthias de rivier.

Ze was breder dan hij zich had voorgesteld. Donker water stroomde traag maar krachtig tussen de dichtbegroeide oevers. Grote bladeren dreven op het oppervlak en verderop verdween een boomstam langzaam met de stroming mee.

Aan de oever zat een man in een smalle houten boot. Hij repareerde een net en leek niet verbaasd toen Matthias uit de jungle verscheen.

Zijn gezicht was verweerd door zon en wind. De spieren in zijn armen waren dun maar sterk en zijn handen bewogen met de zekerheid van iemand die hetzelfde werk al tientallen jaren uitvoerde.

“U wilt oversteken,” zei hij.

“Ja.”

“Dan zoekt u problemen.”

“Misschien zoek ik iemand die problemen veroorzaakt.”

De visser knoopte een draad vast en keek Matthias aan. “Dat zijn meestal dezelfde mensen.”

“Bent u Tano?”

De man trok een wenkbrauw op. “Wie heeft u die naam gegeven?”

“Een handelaar in het vorige dorp.”

“Dan praat die handelaar te veel.”

“Hij zei dat u mensen overzet.”

“Hij zei niet dat ik dat gratis doe.”

Matthias liet zijn tas zien. “Ik heb gedroogde vis.”

Tano keek erin. “Die heb ik zelf.”

“Een gebed?”

“Daar kan ik mijn boot niet mee repareren.”

“Dan ben ik bang dat ik weinig te bieden heb.”

De visser zuchtte, legde zijn net neer en maakte de boot los.

“Stap in voordat ik verstandig word.”

De overtocht begon in stilte.

Tano stond achterin en duwde een lange stok in het water. De boot gleed langzaam van de oever weg. Matthias keek naar de donkere stroming.

“Is de rivier gevaarlijk?” vroeg hij.

“Alles is gevaarlijk wanneer je niet begrijpt hoe het beweegt.”

“En als je het wel begrijpt?”

“Dan is het nog steeds gevaarlijk, maar je weet tenminste waarom.”

Halverwege de rivier trok de stroming sterker aan de boot. Tano stuurde hen schuin tegen het water in. Zijn ogen bleven gericht op kleine veranderingen aan het oppervlak.

“U gaat naar de man van de kust,” zei hij.

“Ja.”

“Waarom?”

“Zijn mannen bedreigen mijn missiepost. Ze nemen voedsel en medicijnen. In de dorpen nemen ze meer.”

Tano's gezicht veranderde nauwelijks. “Iedereen weet wat ze nemen.”

“Waarom houdt niemand hen tegen?”

“De kust voedt veel mensen. Handelaren, bewakers, schippers, tussenpersonen. Sommigen verdienen geld. Anderen hopen dat ze met rust gelaten worden. En wie protesteert, ontdekt hoe klein zijn stem is.”

“Een stem kan groeien.”

“Of verdwijnen.”

Matthias keek naar de overkant. “U helpt mij toch.”

“Ik zet u over een rivier. Maak daar geen heldendaad van.”

“Waarom doet u het?”

Tano zweeg zo lang dat Matthias dacht dat hij niet meer zou antwoorden.

“Mijn broer werkte ooit voor hen,” zei de visser uiteindelijk. “Hij begeleidde groepen door de jungle. Hij zei dat het tijdelijk was. Dat hij geld nodig had voor zijn gezin.”

“Wat is er met hem gebeurd?”

“Hij begon te drinken. Daarna verdween hij. Misschien omdat hij te veel wist. Misschien omdat hij zichzelf niet meer kon verdragen.”

De boot raakte de modderige oever.

Tano hield hem stil terwijl Matthias uitstapte.

“Volg het pad tot u de bomen lager ziet worden,” zei hij. “Daarna ruikt u de zee.”

“Komt u terug?”

“Niet vandaag.”

“En als ik moet vluchten?”

“Dan hoop ik dat u kunt zwemmen.”

Matthias stak zijn hand uit. De visser keek ernaar, aarzelde en schudde hem toen kort.

“Bid dat de man vandaag wil luisteren,” zei Tano.

“Dat zal ik doen.”

“Bid ook dat zijn bewakers dat willen.”

Het landschap veranderde aan de andere kant van de rivier.

De bomen stonden verder uit elkaar en het zonlicht bereikte vaker de grond. De lucht werd droger. Vogels cirkelden boven open plekken en de paden waren breder, platgelopen door karren, dieren en groepen reizigers.

Matthias zag tekenen van handel. Verlaten kratten, stukken touw en diepe wielsporen liepen richting het westen. Af en toe passeerde hij mannen met zware lasten op hun schouders. Sommigen keken weg. Anderen bekeken zijn priesterkleding met argwaan.

Tegen de avond bereikte hij een nederzetting die groter was dan de dorpen in het binnenland. Er stonden pakhuizen van hout en steen. Handelaars riepen prijzen naar elkaar en in een afgeschermd ruimte werden goederen gewogen.

Matthias vroeg waar hij kon slapen.

Een vrouw die eten verkocht, wees naar een open schuur achter haar kraam. "Daar. Maar houd uw tas onder uw hoofd."

Hij kocht een kom rijst en groenten met de laatste muntstukken die hij bij zich had.

"Waar vind ik de leider?" vroeg hij.

De vrouw verstijfde. "Welke leider?"

"De man van de kust."

Ze keek om zich heen. "U wilt hem niet vinden."

"Zijn mannen bedreigen mijn gemeenschap."

"Dan moet u geven wat ze vragen."

"Tot er niets overblijft?"

"Tot ze iemand anders vinden."

"Waar is hij?"

De vrouw schoof de kom naar hem toe. "Eet. En stel geen vragen meer."

Die nacht sliep Matthias nauwelijks.

Er reden karren door de nederzetting. Stemmen klonken bij de pakhuizen. Eén keer hoorde hij iemand huilen, maar het geluid hield abrupt op.

Hij dacht aan de gesprekken onderweg. Iedereen wist wat er gebeurde, maar niemand sprak openlijk. Angst was niet alleen een wapen. Ze was een netwerk dat mensen met elkaar verbond en tegelijk van elkaar scheidde.

Voor het eerst vroeg Matthias zich serieus af of hij Kofi gelijk had moeten geven.

Wat kon één man bereiken?

Hij had geen soldaten, geen geld en geen invloedrijke vrienden. Zijn brieven naar Europa werden soms pas maanden later beantwoord. Wanneer er hulp kwam, was die vaak onvoldoende of te laat.

Hij pakte het kleine houten kruis om zijn hals vast.

“U hebt beter werk verricht met zwakkere mensen,” fluisterde hij.

De woorden klonken overtuigender dan hij zich voelde.

De volgende ochtend rook hij zout in de wind.

Tegen de middag zag hij de oceaan.

Het water strekte zich uit tot voorbij de horizon, zo groot dat hij even bleef staan. Hij was jaren niet aan de kust geweest. Golven braken op een breed strand en verderop dobberden houten schepen naast modernere vaartuigen.

Het strand was vol bedrijvigheid.

Mannen droegen kratten, zakken en vaten over loopplanken. Er werd onderhandeld, gescholden en gelachen. Bewakers liepen tussen de arbeiders. Sommige geweren waren oud, andere nieuw.

Maar tussen alle geluiden hoorde Matthias iets anders.

Zacht gesnik.

Achter een rij kratten zaten mannen, vrouwen en kinderen onder een afdak. Sommigen droegen touwen om hun polsen. Een bewaker liep voor hen heen en weer.

Matthias bleef staan.

Hij had geweten wat hij zou aantreffen. Toch was weten iets anders dan zien.

Een jongen onder het afdak hield een houten hanger tegen zijn borst. Het leek op het gebroken voorwerp dat Matthias in de jungle had gevonden.

Hij voelde woede in zich opstijgen.

Geen heilige, beheerste verontwaardiging, maar rauwe woede. Het verlangen om te roepen, de bewakers opzij te duwen en de touwen door te snijden.

Hij dwong zichzelf te blijven staan.

Aan de rand van het strand groeide een enorme baobabboom. Onder de brede kruin stond een stoel die meer op een troon leek. Daar zat de man die hij zocht.

De leider van de kust.

Bemba Makori was breed gebouwd en droeg rijke stoffen in diepe rode en gouden tinten. Metalen banden glansden rond zijn armen en hals. Langs zijn kaak liep een oud litteken.

Om hem heen stonden bewakers.

Een van hen zag Matthias en stapte naar voren.

“Wat wilt u?”

“Ik wil met Bemba Makori spreken.”

De bewaker legde een hand op zijn geweer. “Wie bent u?”

“Pater Matthias van de missiepost bij het oostelijke woud.”

Bemba keek op.

Hoewel Matthias nog op afstand stond, voelde hij onmiddellijk de scherpheid van de blik. Het was de blik van iemand die gewend was in enkele seconden te bepalen of een mens nuttig, gevaarlijk of waardeloos was.

“Laat hem komen,” zei de leider.

De bewakers maakten langzaam ruimte.

Matthias liep over het zand naar de boom.

Met iedere stap voelde hij de ogen van het strand op zich gericht.

Hoofdstuk 4 — De man onder de baobab

“Je hebt een lange weg afgelegd, pater,” zei Bemba Makori. “Waarom?”

Zijn stem was rustig. Hij hoefde niet te roepen om gehoorzaamd te worden. De mannen om hem heen reageerden op de kleinste beweging van zijn hand.

Matthias bleef enkele passen voor hem staan.

“Omdat uw mannen mijn missiepost bedreigen. Ze eisen voedsel, medicijnen en geld.”

Bemba leunde achterover. “Jij woont op mijn grond. Je gebruikt mijn routes. Je geneest mijn mensen. Alles heeft een prijs.”

“De grond behoort toe aan de mensen die er wonen.”

“Dat zeggen vooral mensen zonder leger.”

“En mensen met een leger zeggen meestal dat alles van hen is.”

Een van de bewakers zette een stap naar voren. Bemba hief slechts twee vingers op en de man bleef staan.

“Je spreekt vrijmoedig,” zei de leider.

“Ik ben niet gekomen om u te beledigen.”

“Nee? Je beschuldigt mijn mannen, betwist mijn gezag en staat voor mij alsof je niets te vrezen hebt.”

“Ik heb veel te vrezen.”

“Dat zie ik niet.”

“Moed is niet hetzelfde als afwezigheid van angst.”

Bemba kneep zijn ogen samen. “Wie heeft je dat geleerd?”

“Een oude vrouw die meer begrijpt dan de meeste leiders.”

Een paar bewakers lachten zacht. Bemba niet.

Matthias keek naar de mensen onder het afdak.

“Het zijn niet alleen goederen die hier worden verhandeld.”

“Je bent priester, geen koopman.”

“Ik hoef geen koopman te zijn om te herkennen dat mensen geen bezit zijn.”

De sfeer veranderde.

Gesprekken op het strand vielen stil. Zelfs arbeiders die verderop kratten droegen, leken langzamer te bewegen.

Bemba kwam overeind.

Hij was groter dan Matthias had verwacht. Hij was groter dan Matthias had verwacht. De rijke stoffen verborgen geen zwaarlijvigheid, maar de gespannen kracht van een man die zijn plaats ooit met harde strijd had veroverd.

“Deze mensen hebben schulden,” zei hij. “Sommigen zijn misdadigers. Anderen zijn verkocht door hun eigen leiders. Ik heb de regels niet gemaakt.”

“Maar u verdient eraan.”

“Ik houd de routes veilig. Ik bescherm dorpen tegen rivalen. Ik betaal bewakers en sluit overeenkomsten met schepen. Zonder mij komt er oorlog.”

“Met u is er angst.”

“Angst houdt orde.”

“Angst maakt nieuwe vijanden.”

“Waarheid vult geen magen,” zei Bemba. “Waarheid koopt geen bescherming. Waarheid houdt mannen met geweren niet tegen.”

“Nee,” antwoordde Matthias. “Maar leugens blijven ook niet eeuwig sterk.”

Bemba liep langzaam naar hem toe. “Mannen zoals jij komen hier met mooie woorden. Jullie bouwen een kerk, geven een kind een boek en denken dat de wereld veranderd is. Daarna vertrekken jullie wanneer het te gevaarlijk wordt.”

“Ik ben gebleven.”

“Tot vandaag.”

“Ik ben hier om ervoor te zorgen dat ik kan terugkeren.”

De leider bleef vlak voor hem staan. “En waarom zou ik jou laten terugkeren?”

Matthias voelde hoe zijn hart sneller sloeg. Zijn mond was droog. Achter Bemba zag hij een bewaker zijn geweer steviger vasthouden.

Hij dacht aan Kofi's waarschuwing.

Aan de missiepost.

Aan Mama Nala en Tano.

Aan de voetsporen die allemaal naar het westen liepen.

“Omdat u weet dat ik de waarheid spreek,” zei hij.

Voor het eerst verscheen er iets als woede in Bemba's ogen.

“Je kent mij niet.”

“Nee. Maar ik ken genoeg mensen die bang voor u zijn.”

“Angst is respect.”

“Alleen zolang u aanwezig bent.”

Bemba draaide zich langzaam om. Zijn blik gleed over de schepen, de pakhuizen en de bewakers.

“Toen ik jong was,” zei hij, “kwamen mannen uit het noorden naar mijn dorp. Ze namen ons vee en brandden onze opslagplaatsen. Mijn vader vroeg om genade. Ze lachten.”

Niemand rond hem bewoog.

“Ik leerde toen dat een man die om genade vraagt, afhankelijk is van het hart van zijn vijand. Een man met macht hoeft niets te vragen.”

“En daarom doet u nu hetzelfde wat zij deden?”

Bemba keek hem scherp aan.

“Ik zorg dat niemand mijn familie ooit nog zo vernederd ziet.”

“Door andere families te vernederen.”

De leider draaide zich weer naar hem toe. “Pas op, pater.”

“Daarom ben ik hier.”

Een lange stilte volgde.

Toen klonk er plots een scherp elektronisch geluid.

Verschillende mannen keken verrast op. Bemba greep in de plooien van zijn kleding en haalde een telefoon tevoorschijn. Het toestel was zwaar en modern, een opvallend voorwerp tussen het zand, hout en de oude geweren.

Hij bekeek het scherm.

Zijn houding veranderde.

Bemba nam op en draaide zich half van Matthias weg.

“Ja?”

De stem aan de andere kant was niet te verstaan. Matthias zag alleen hoe het gezicht van de leider langzaam verstarde.

Eerst fronste hij geïrriteerd.

Toen werden zijn ogen groter.

“Herhaal dat.”

De bewakers keken elkaar aan.

Bemba zette een stap opzij. Zijn hand, die tot dan toe volkomen beheerst was geweest, begon licht te trillen.

“Is ze wakker?”

Hij luisterde.

“Kan ze spreken?”

Weer stilte.

“Geef haar de telefoon.”

De hardheid verdween uit zijn gezicht. Wat overbleef, was niet de gevreesde man van de kust, maar een echtgenoot die bang was geweest zijn vrouw te verliezen.

“Amara?”

Zijn stem brak op haar naam.

Hij keerde Matthias de rug toe. Toch kon niemand doen alsof hij niet hoorde hoe zacht hij sprak.

“Ze zeiden dat je de ochtend niet zou halen.”

Lang luisterde hij naar de stem van zijn vrouw.

Toen sloot hij zijn ogen.

“Ik kom naar je toe,” fluisterde hij. “Ja. Vandaag.”

Het gesprek eindigde. Bemba liet zijn arm zakken en bleef roerloos staan.

“Mijn vrouw,” zei hij uiteindelijk.

Niemand antwoordde.

“Ze was stervende. De artsen hadden haar opgegeven. De koorts vrat haar lichaam op. Drie dagen geleden kon ze niet meer spreken.”

Hij keek naar de telefoon in zijn hand alsof het toestel hem zojuist een boodschap uit een andere wereld had gebracht.

“Nu zit ze rechtop. Ze heeft geen koorts. Ze vraagt om eten.”

Een fluistering ging door de kring van bewakers.

Bemba keek Matthias aan.

“Jij wist van haar.”

Matthias dacht terug aan het tweede dorp. Een vrouw had hem daar verteld over de zieke echtgenote van de leider. Hij had die avond voor haar gebeden, zoals hij voor zoveel mensen bad.

“Ik had gehoord dat zij ziek was.”

“Je hebt voor haar gebeden.”

“Ik bid voor ieder mens dat lijdt.”

“En nu is ze genezen.”

“Wat er gebeurt, ligt niet in mijn handen.”

Bemba kwam dichterbij. De dreiging was verdwenen. In zijn ogen lag verwarring, maar ook iets wat Matthias niet eerder bij hem had gezien.

Nederigheid.

“Misschien,” zei de leider, “ligt het in de handen van jouw God.”

Matthias schudde langzaam zijn hoofd. “Ik kan u niet vertellen waarom de ene mens geneest en de andere niet. Ik kan u ook niet bewijzen dat mijn gebed dit heeft veroorzaakt.”

“Maar je ontkent het niet.”

“Ik eis de eer niet op.”

Bemba keek naar zijn bewakers. Daarna naar de mensen onder het afdak.

“Alles wat ik bezit,” zei hij, “heb ik verkregen door kracht, handel of vrees. Artsen heb ik betaald. Bewakers heb ik betaald. Schepen heb ik betaald. Maar niemand kon haar leven kopen.”

“Nee.”

“En jij vroeg niets.”

“Een gebed is geen handelswaar.”

De leider bleef hem lange tijd aankijken.

Toen boog hij licht zijn hoofd.

Zijn bewakers verstijfden. Blijkbaar hadden zij hem nog nooit voor iemand zien buigen.

“Vanaf vandaag,” zei Bemba, “sta jij onder mijn bescherming.”

Matthias ademde langzaam uit. Pas nu merkte hij hoe gespannen zijn schouders waren.

“En mijn missiepost?”

“Ook die.”

“En de dorpen langs de route?”

Bemba's blik werd opnieuw harder, maar niet uit woede. Eerder alsof hij plotseling het gewicht voelde van alles wat Matthias vroeg.

“Ik kan niet alles op één dag veranderen.”

“Nee,” zei Matthias. “Maar u kunt vandaag beginnen.”

De leider keek naar het afdak.

Een klein meisje zat dicht tegen haar moeder aan. Een bewaker stond voor hen met zijn armen over elkaar.

Bemba wenkte een van zijn officieren.

“Maak hen los.”

De man keek hem ongelovig aan. “Allemaal?”

“Heb je mij niet gehoord?”

“Maar de overeenkomst met het schip—”

“Maak hen los.”

De bewaker haastte zich naar het afdak.

Een voor een werden de touwen losgemaakt. Mensen bleven eerst zitten, alsof zij dachten dat het een val was.

Bemba wendde zich tot een andere man. “Geef hun water en voedsel. Zoek uit uit welke dorpen ze komen.”

“En daarna?”

“Breng hen terug.”

“Dat kost bewakers.”

“Dan stuur je bewakers.”

Matthias keek toe terwijl een vrouw haar vrije handen voor haar gezicht sloeg. Naast haar begon iemand te huilen.

“Dit is een begin,” zei hij.

Bemba keek hem aan. “Verwar mijn dankbaarheid niet met gehoorzaamheid, pater.”

“Dat doe ik niet.”

“Ik zal niet al mijn handel stoppen omdat jij één gesprek met mij voert.”

“Nee. Maar misschien stopt u omdat u niet langer kunt doen alsof u niet weet wat die handel veroorzaakt.”

De leider keek naar het strand.

Voor het eerst zag Matthias geen man die zijn rijkdom bewonderde.

Hij zag iemand die de schaduw van zijn eigen macht ontdekte.

Hoofdstuk 5 — Waar hoop wortel schiet

Matthias bleef twee dagen aan de kust.

Bemba vertrok nog diezelfde middag naar Amara, maar gaf opdracht dat de pater als gast behandeld moest worden. Matthias vertrouwde de plotselinge bescherming niet volledig. Macht die op één bevel kon veranderen, kon met een volgend bevel weer verdwijnen.

Toch gebruikte hij de tijd.

Hij sprak met de vrijgelaten families, noteerde namen en dorpen en hielp een zieke jongen die tijdens de tocht koorts had gekregen. Hij gaf Mama Nala's gedroogde bladeren aan de moeder van het kind en gebruikte zijn laatste medicijnen.

De jongen droeg een houten hanger om zijn hals.

Matthias haalde het gebroken exemplaar uit zijn tas. De twee stukken bleken bij elkaar te horen.

“Van mijn broer,” zei de jongen. “Hij verloor het onderweg.”

“Is hij hier?”

De jongen schudde zijn hoofd. “Ze namen hem naar een ander schip.”

Matthias schreef ook zijn naam op.

Niet omdat hij wist hoe hij hem kon vinden.

Maar omdat niemand volledig verdween zolang iemand bleef zoeken.

Amara Makori kwam de volgende ochtend naar het strand.

Ze werd niet gedragen. Ze liep zelf, al ondersteunde een jonge vrouw haar arm. Amara was mager en haar gezicht droeg de bleekheid van een lange ziekte, maar haar ogen waren levendig.

Bemba liep naast haar. Zijn bewakers volgden op afstand.

“U bent pater Matthias,” zei Amara.

“En u bent sterker dan men had verwacht.”

“Sterker dan gisteren.” Ze glimlachte. “Mijn man zegt dat u voor mij hebt gebeden.”

“Ik was niet de enige.”

“Maar u deed het zonder mij te kennen.”

“Lijden hoeft zich niet voor te stellen.”

Amara keek naar de mensen die voedsel en water kregen. “Bemba vertelde wat hij heeft bevolen.”

“Het was zijn beslissing.”

“Een beslissing waar hij gisteren nog om gelachen zou hebben.”

Bemba stond enkele passen verder en deed alsof hij het gesprek niet hoorde.

Amara richtte zich tot haar man. “Hoeveel mensen zijn nog op andere plaatsen?”

“Dat weet ik niet precies.”

“Dan moet je het uitzoeken.”

“Amara—”

“Je zei dat mijn herstel een geschenk was.”

“Dat geloof ik.”

“Een geschenk brengt verantwoordelijkheid.”

Bemba keek naar Matthias. “Heb jij haar dit geleerd?”

“Volgens mij had zij weinig hulp nodig.”

Voor het eerst lachte de leider. Het was geen dreigende of spottende lach, maar een korte, vermoeide uitbarsting van een man die ontdekte dat hij niet overal de controle over had.

Die middag gaf Bemba nieuwe bevelen.

De gewapende groepen mochten geen voedsel of medicijnen meer opeisen bij de missieposten en dorpen langs de oostelijke route. Mensen die tegen hun wil naar de kust waren gebracht, moesten worden geregistreerd en waar mogelijk teruggebracht. Dorpshoofden zouden voortaan een vertegenwoordiger naar de handelsbijeenkomsten mogen sturen.

Het waren beperkte maatregelen.

De handel verdween niet. De bewakers legden hun wapens niet neer. Sommige tussenpersonen protesteerden luid en enkele kooplieden vertrokken uit woede.

Maar de eerste stenen in het systeem kwamen los.

Matthias wist dat het niet genoeg was.

Hij wist ook dat verandering zelden begon met genoeg.

De terugtocht verliep anders.

Vier mannen van Bemba vergezelden hem. Het waren dezelfde soort mannen die maandenlang angst naar de dorpen hadden gebracht. Nu droegen ze zijn tas, hielpen hem bij steile hellingen en hielden 's nachts de wacht.

In het begin spraken ze weinig.

Op de tweede avond vroeg een van hen waarom Matthias voor vijanden bad.

“Omdat een mens meer is dan het slechtste wat hij heeft gedaan,” antwoordde hij.

“Ook iemand die anderen gevangenneemt?”

“Ook hij.”

“Dan is vergeving gemakkelijk.”

“Nee. Vergeving is niet hetzelfde als doen alsof er niets gebeurd is. Wie kwaad heeft gedaan, moet het herstellen.”

De man staarde in het vuur. “En als herstel onmogelijk is?”

“Dan begin je met wat nog wel mogelijk is.”

De volgende ochtend liep hij zwijgend naast Matthias.

In Mama Nala's dorp stonden de deuren open toen zij aankwamen. De oude vrouw zat opnieuw bij haar vuur.

“U leeft nog,” zei ze.

“Dat verbaast iedereen.”

“Uzelf ook.”

“Een beetje.”

Matthias gaf haar het lege leren zakje terug. “De bladeren hebben geholpen.”

“Dan hebt u goed geluisterd. Dat gebeurt zelden bij mannen die denken dat ze een roeping hebben.”

Ze keek naar Bemba’s begeleiders.

“Zijn dit gevangenen?”

“Beschermers.”

“Dat verschil kan snel veranderen.”

“Dat weet ik.”

Een van de mannen overhandigde het dorp een brief met Bemba’s zegel. Daarin stond dat zij niet langer voedsel of mensen hoefden af te staan aan gewapende groepen.

Niemand juichte.

De dorpelingen lazen de brief en keken naar de mannen. Ze hadden te veel meegemaakt om één bevel onmiddellijk te vertrouwen.

Mama Nala knikte langzaam.

“Een woord is nog geen nieuwe wereld,” zei ze.

“Nee.”

“Maar zonder woorden weet niemand welke wereld men probeert te bouwen.”

Matthias glimlachte. “Dat klinkt bijna hoopvol.”

“Dan hebt u mij verkeerd begrepen.”

Bij de rivier wachtte Tano.

Hij zat in zijn boot en deed alsof hun ontmoeting toevallig was.

“Ik dacht dat u niet terugkwam,” zei Matthias.

“Ik dacht dat u misschien een boot nodig had.”

“Dat is bijna hetzelfde.”

Tano bekeek de gewapende begeleiders. “Nieuwe vrienden?”

“Dat moet nog blijken.”

Tijdens de overtocht vertelde Matthias wat er aan de kust was gebeurd. Tano luisterde zonder hem te onderbreken.

“Dus de man heeft iedereen vrijgelaten?” vroeg hij.

“Niet iedereen. Nog niet.”

“De handel gestopt?”

“Nee.”

“Zijn wapens weggegooid?”

“Ook niet.”

“Dan is er weinig veranderd.”

“Er zijn mensen naar huis gegaan.”

Tano stuurde de boot langs een sterke stroming. “Dat is voor hen niet weinig.”

Aan de overkant hielp hij Matthias uit de boot.

“Mijn broer heette Sefu,” zei hij plotseling.

Matthias begreep wat hij bedoelde. Hij pakte zijn schrift en schreef de naam op.

“Misschien vind ik niets.”

“Dat weet ik.”

“Maar ik zal zoeken.”

“Dat weet ik ook.”

Tano duwde zijn boot opnieuw het water in.

Kofi zag hen als eerste.

Hij stond op het dak van de missiepost, waar hij beschadigde bladeren verving. De hamer viel uit zijn hand toen hij Matthias tussen de bomen zag verschijnen.

“Pater!”

Hij sprong van het lage dak, struikelde bijna en rende het pad op.

Matthias zette zijn wandelstok neer voordat Kofi tegen hem botste. De jongen sloeg zijn armen om hem heen en liet hem pas los toen de dorpelingen dichterbij kwamen.

“U bent te laat,” zei Kofi.

“Hoeveel?”

“Vier dagen.”

“Dan was de vis toch niet lang genoeg houdbaar.”

Kofi lachte, maar veegde snel met zijn hand langs zijn ogen.

Zijn blik viel op de gewapende begeleiders. “Wie zijn zij?”

“Mannen die ons voorlopig niet meer komen bedreigen.”

“Voorlopig?”

“Vertrouwen kost tijd.”

De dorpelingen verzamelden zich rond hen. Kinderen bekeken de bewakers op veilige afstand. Vrouwen bleven bij hun deuren staan en enkele mannen hielden gereedschap in hun handen alsof het wapens waren.

De oudste begeleider stapte naar voren en overhandigde Matthias een verzegelde brief.

De pater brak het zegel en las de boodschap voor.

De missiepost stond vanaf die dag onder bescherming van Bemba Makori. Geen enkele groep mocht er voedsel, medicijnen of mensen opeisen. Datzelfde gold voor de omliggende dorpen.

Toen Matthias uitgesproken was, bleef het stil.

“Kunnen we hem vertrouwen?” vroeg iemand.

“Niet volledig,” antwoordde Matthias.

Er ging gemompel door de groep.

“Maar waarom zouden we dan geloven dat er iets veranderd is?”

“Omdat mensen aan de kust zijn vrijgelaten. Omdat bevelen zijn ingetrokken. Omdat de man die deze angst verspreidde, voor het eerst heeft toegegeven dat hij niet alles kan beheersen.”

Kofi keek hem aan. “Is dat genoeg?”

Matthias dacht aan Mama Nala's dorp, aan Tano's broer, aan de jongen met de houten hanger en aan de vele namen in zijn schrift.

“Nee,” zei hij. “Maar het is een begin.”

De weken daarna veranderde het leven langzaam.

De gewapende mannen verschenen niet meer bij de missiepost. Voor het eerst in maanden konden de voorraden worden verdeeld zonder iets achter te houden voor een mogelijke afpersing.

Een karavaan bracht meel, verbanden en medicijnen. De handelaar beweerde dat de route plotseling veiliger was geworden. Matthias glimlachte alleen en betaalde hem met het geld dat Bemba had meegestuurd.

Kofi hervatte de lessen. Hij hing zijn kaart aan de muur en tekende nieuwe dorpen langs de rivier. Bij iedere naam schreef hij hoeveel mensen er woonden en welke hulp zij nodig hadden.

Soms kwamen er boodschappers van de kust. Amara stuurde brieven waarin zij vertelde dat ze verder herstelde. Ze was begonnen met het bezoeken van families die door de handel uiteen waren gerukt.

Bemba's brieven waren korter.

Hij meldde welke posten gesloten waren, welke bewakers waren ontslagen en welke handelaren weigerden mee te werken. Hij schreef nooit over schuld of vergeving. Alleen over maatregelen.

Maar maatregelen konden levens veranderen.

Niet iedereen accepteerde zijn ommekeer. Rivaliserende leiders probeerden delen van zijn netwerk over te nemen. Sommige van zijn eigen mannen vonden dat hij zwak was geworden. Er kwamen geruchten over nieuwe dreigingen.

Matthias wist dat de duisternis niet verdwenen was.

Ze had alleen terrein verloren.

Op een avond zat hij opnieuw voor de missiepost. Naast hem tekende Kofi in stilte.

“Wat maak je?” vroeg Matthias.

“Een nieuwe kaart.”

“Wat is er mis met de oude?”

“Te veel vraagtekens.”

“Er zullen altijd vraagtekens blijven.”

“Dan maak ik ruimte.”

Matthias keek naar het papier. Vanuit de missiepost liepen lijnen naar de rivier, de dorpen en de kust. Kofi had overal kleine cirkels getekend.

“Wat betekenen die?”

“Plaatsen waar mensen helpen.”

“En deze donkere plekken?”

“Plaatsen waar we nog niets weten.”

Matthias wees naar een cirkel bij de rivier. “Tano?”

Kofi knikte.

“En deze?”

“Mama Nala.”

“De grote cirkel aan de kust?”

Kofi aarzelde. “Amara.”

“En Bemba?”

De jongen tekende een klein, onvolledig rondje.

“Hij moet het nog bewijzen,” zei hij.

“Dat lijkt mij eerlijk.”

De zon zakte achter de jungle. Kinderen kwamen naar de missiepost en droegen kleine olielampjes. Binnen werden banken verschoven voor de avondles.

Kofi rolde de kaart op.

“Denkt u dat het echt anders kan worden?” vroeg hij.

Matthias keek naar de vlammen die een voor een werden aangestoken.

Hij dacht aan hoe klein ze waren tegenover de eindeloze duisternis van het woud. Eén windvlaag kon ze doven. Eén regenbui kon het hele dorp opnieuw in zwart hullen.

Maar zolang iemand een vlam beschermde, kon zij een tweede aansteken.

En daarna een derde.

“Ja,” zei Matthias. “Niet snel. Niet zonder offers. Maar het kan.”

“Hoe weet u dat?”

“Omdat er al iets veranderd is.”

Die avond brandde er licht in de missiepost.

Niet veel. Slechts een handvol vlammen die trilden achter houten luiken. Toch kwamen de mensen dichterbij. Kinderen lazen hun eerste woorden. Ouderen vertelden verhalen die jarenlang alleen gefluisterd waren. Kofi schreef namen op de kaart en Matthias verdeelde de nieuwe medicijnen.

Buiten lag de jungle donker en vol geheimen.

Er zouden nieuwe bedreigingen komen. Nieuwe mannen die macht belangrijker vonden dan mensen. Nieuwe dagen waarop angst sterker leek dan geloof.

Maar diep onder die angst was iets begonnen te groeien.

Geen overwinning door geweld.

Geen verandering die in één dag voltooid kon worden.

Slechts een twijfel in het hart van een machtige man. Een oude vrouw die durfde spreken. Een visser die zijn boot beschikbaar stelde. Een jongen die bleef wachten. Een priester die weigerde terug te keren voordat hij de bron van de schaduw had gezien.

Het was stil, kwetsbaar en bijna onzichtbaar.

Maar zoals wortels onder de aarde kon het zich verspreiden zonder dat iemand het onmiddellijk merkte.

En misschien was het juist daarom krachtig genoeg om op een dag zelfs de donkerste schaduwen te verdrijven.